Nesbyen kommune

Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2026/1404-7

Saksbehandler: Jeanette Renée Kaspersen

Hallingdal Renovasjon IKS sakspapirer - kapitalinnskudd

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
53/26	Formannskap	17.09.2026
	Kommunestyret	

Kommunedirektørens innstilling

Punkt 1: Nesbyen kommune viser til vedtak i Representantskapet for Hallingdal Renovasjon IKS i sak 3-1-2026 og vedtar et kapitalinnskudd i Hallingdal Renovasjon IKS på kr 1.344.624.

Punkt 2: Kapitalinnskuddet utgjør kommunens forholdsmessige andel av et samlet kapitalinnskudd på kr 9 701 474, fordelt etter eierandelene i gjeldende selskapsavtale.

Punkt 3: Finansiering og nødvendige budsjettmessige disposisjoner ble fastsatt i forbindelse med behandling av kommunestyresak 50/2026 Tertialrapport 1-2026 Nesbyen kommune.

Punkt 4: Det er en forutsetning for Nesbyen kommunes sitt vedtak at de øvrige kommuner i Hallingdal fatter vedtak om kapitalinnskudd i henhold til fordelingsnøkkel.

Saksopplysninger

Bakgrunn

Representantskapet i Hallingdal Renovasjon IKS behandlet i møte 1. juni 2026 sak 3-1-2026 «Innhenting av egenkapital i Hallingdal Renovasjon IKS etter årsregnskapet 2025».

Årsregnskapet for 2025 viser et underskudd på 17,1 mill. kroner og en negativ bokført egenkapital på om lag 20,5 mill. kroner. Den negative egenkapitalen er i hovedsak knyttet til historiske pensjonsmessige forhold, nedskrivning av forbrenningsanlegget og underskudd i virksomhet utenfor selvkostområdet (næring).

Selskapets minimumsavdrag for 2026 er beregnet til 33,3 mill. kroner. Budsjettert evne til å dekke avdrag gjennom ordinær drift er 23,6 mill. kroner. Dette gir et udekket finansieringsbehov på 9 701 474 kroner. Uten tiltak vil dette redusere selskapets finansielle handlefrihet og evne til å finansiere nødvendige investeringer og låneforpliktelser. Kapitalinnskuddet på 9,7 mill. kroner innebærer ikke full dekning av tidligere underskudd eller reetablering av positiv egenkapital. Beløpet er dermed avgrenset til det mest akutte finansieringsbehovet i 2026 og innebærer ikke full rekapitalisering av selskapet.

Representantskapets vedtak

Styrets opprinnelige forslag var å tilføre kapital tilsvarende full dekning av negativ egenkapital. Representantskapet vurderte imidlertid også kommuneøkonomien og muligheten for å oppnå nødvendig tilslutning i eierkommunene.

Representantskapet vedtok derfor å anbefale alternativ B, som innebærer et samlet kapitalinnskudd på 9 701 474 kroner, tilsvarende det beregnede udekkede finansieringsbehovet knyttet til minimumsavdraget for 2026. Alternativ B løser det mest akutte finansielle behovet i 2026, men innebærer samtidig at selskapet fortsatt vil ha negativ egenkapital og svakere økonomisk handlefrihet enn ved full rekapitalisering. Det innebærer også risiko for at behovet for ytterligere kapitaltilførsel må vurderes på nytt senere.

Fordeling mellom eierkommunene

Kapitalinnskuddet skal fordeles etter gjeldende eierandeler i selskapsavtalen.

Kommune	Eierandel	Kapitalinnskudd
Flå	4,68%	454 029 kr.
Krødsherad	9,41%	912 909 kr.
Hemsedal	11,20%	1 086 565 kr.
Nesbyen	13,86%	1 344 624 kr.
Hol	18,88	1 831 638 kr.
Gol	20,94%	2 031 489 kr.
Ål	21,03%	2 040 220 kr.
Sum:		**9 701 474 kr.**

Fordelingen følger beregningen som lå til grunn for alternativ B i sak 3-1-2026.

Representantskapets vedtak innebærer en anbefaling overfor eierkommunene. Kapitalinnskuddet må behandles og vedtas i den enkelte kommune. I saksframlegget til representantskapet ble det vist til selskapsavtalens § 7 om innskudd fra deltakerne og § 15 om budsjettmessige forutsetninger. Det ble på denne bakgrunn lagt til grunn at kapitalinnskuddet må behandles og vedtas i de respektive kommunestyrene. Hallingdal Renovasjon IKS ber derfor kommunedirektørene/rådmennene om å fremme sak for politisk behandling så snart som praktisk mulig, slik at kapitalinnskuddet kan gjennomføres og selskapets likviditets- og avdragsforpliktelser i 2026 kan ivaretas.

Forholdet til selvkost

Forholdet til selvkostområdene, herunder kommersiell næringsvirksomhet, forbrenningsvirksomheten og historiske pensjonsmessige forhold. Disse kostnadene kan ikke finansieres gjennom renovasjonsgebyrene til husholdningsabonnentene. Gebyrinntektene skal dekke kostnader knyttet til de lovpålagte selvkosttjenestene, og det må derfor opprettholdes et tydelig skille mellom husholdningsrenovasjon og slam på den ene siden og konkurranseutsatt virksomhet på den andre. Kapitalinnskudd fra eierkommunene er derfor finansieringsformen som er lagt til grunn for å håndtere kapitalbehovet**.**

Tiltak og økonomisk omstilling i selskapet

Hallingdal Renovasjon IKS har gjennom 2025 og 2026 gjennomført og igangsatt en rekke tiltak for å tilpasse virksomheten til den økonomiske situasjonen og redusere fremtidig finansiell risiko. Den mest omfattende endringen er avviklingen av egen forbrenning av restavfall. Fra 1. august 2026 håndteres restavfallet gjennom ny behandlings- og transportløsning basert på omlasting på Kleivi og videre transport til eksternt forbrenningsanlegg. Den nye løsningen er vurdert å gi lavere kostnader enn videre egen forbrenning. Parallelt arbeider selskapet med tilpasning av organisasjon og drift, prioritering av investeringer, oppfølging av næringsvirksomheten og tettere styring av økonomi og likviditet. Representantskapet er orientert om at den økonomiske utviklingen i 2026 så langt har vært noe bedre enn budsjett, samtidig som endelig resultat og kostnadsfordeling mellom selvkost og virksomhet utenfor selvkost først vil kunne fastslås senere. 2027 vil være det første hele driftsåret uten egen restavfallsforbrenning. Selskapet vil derfor videreføre arbeidet med kostnadstilpasning og økonomisk omstilling, og rapportere utviklingen i likviditet, resultat og kapitalbehov til styret, representantskapet og eierkommunene.

Økonomiske konsekvenser:

For den enkelte kommune innebærer representantskapets vedtak et kapitalinnskudd i henhold til fordelingen i tabell over. Innskuddet representerer kapitaltilførsel til Hallingdal Renovasjon IKS og skal ikke belastes renovasjonsgebyrene eller selvkostområdet. Kommunen må selv vurdere den budsjettmessige og regnskapsmessige håndteringen av innskuddet innenfor kommunens økonomireglement og gjeldende regnskapsregler. For Hallingdal Renovasjon IKS vil kapitaltilførselen bidra til å dekke det beregnede avviket mellom minimumsavdrag og selskapets finansieringsevne i 2026. Kapitalinnskuddet reduserer dermed den kortsiktige likviditetsrisikoen. Det vil imidlertid ikke fullt ut reetablere selskapets egenkapital, og selskapets økonomiske utvikling, likviditet og kapitalbehov vil derfor fortsatt bli fulgt tett. Eventuelt behov for ytterligere tiltak eller kapitaltilførsel vil bli lagt frem for eierkommunene dersom den videre økonomiske utviklingen tilsier dette.

Vurdering:

Spørsmål stilt fra annen eierkommune:

I forbindelse med behandlingen av saken i Hemsedal kommune har kommunedirektør Bjarte Reve stilt følgende spørsmål til Hallingdal Renovasjon:

«Næringsavfall: Hvis man ser på inntektene til Retura Valhall as utgjorde de i regnskapet 29 287 mens når vi bryter dette ned og ser på hva det betyr så er 9.733 (av de 29 287) salg av forbrenningstjenester til Valdres kommunale Renovasjon IKS. Som kjent er jo ***forbrenningsovnen nå stengt ned så disse inntektene kommer ikke tilbake.*** *Resultatet kan vel derfor bli dårligere i 2026 for næringsavfallsdelen?»*

Økonomileder Espen Jakobsen har besvart dette spørsmålet slik:

«*Inntektene fra Valdres Kommunale Renovasjon IKS opphører fra 1. august 2026 som følge av at forbrenningsanlegget stenges. Isolert sett innebærer dette lavere inntekter innen næringsområdet.*

Dette var imidlertid kjent og ble hensyntatt i budsjettarbeidet i fjor. Budsjettet for 2026 bygger på at leveransene fra VKR skulle opphøre 1. august 2026. Budsjettet og kalkylene som ble satt høsten 2025 for selvkost- og næringsområdene ble satt opp med sikte på et svakt positivt resultat for næringsvirksomheten. Når anlegget nå er lagt ned er den en forventning om at de totale kostnadene for behandling av restavfall går ned, og at fordelingsnøkkelen dreier mot husholdning.

Nedskrivningen av forbrenningsanlegget i 2025 innebærer også at vi ikke har avskrivninger på forbrenningsanlegget for restavfall i 2026. I perioden 1-7 2026 for restavfallet betyr det av vi får en salgspris på næring som er nærmere behandlingspris. Tidligere har behandlingskostnader vært betydelig høyere en inntekten vi har oppnådd i «markedet» (Retura og VKR). Fra 1. august vil dessuten nedstrøms behandlingskostnader bli mer forutsigbare. Dette gir oss et bedre grunnlag for å fastsette riktige priser på tjenestene vi leverer til Retura.

Per juli er den økonomiske utviklingen innenfor budsjettet (totalt, altså næring og husholdning samlet). Det er likevel usikkerhet knyttet til om faktiske avfallsmengder og fordelingsnøkler mellom selvkost og næring blir som antatt (som det alltid vil være med svingninger i aktiviteten). Dette vil få betydning for det endelige resultatet på næringsområdet.

Når det gjelder kapitalbehovet må det betraktes som en minimumsløsning. Styret innstilte opprinnelig på at hele den negative egenkapitalen skulle dekkes. Representantskapet valgte i stedet et kapitalinnskudd tilsvarende det mest akutte finansieringsbehovet knyttet til minimumsavdraget i 2026. HR vi fortsatt ha negativ egenkapital ved utgangen av 2026. En av de største utfordringene nå er hvordan vi kan få tilstrekkelig resultat på næringssiden til å bygge egenkapital. Repskap / styret har i den anledning bedt om en utredning rundt våre næringsengasjement.

Vi jobber nå med en oppdatert prognose for 2026 og budsjettet for 2027. Den 1. september skal vi ha en selvkostsimulering med bistand fra Momentum/Visma. Kort tid etter dette forventer vi å ha en bedre indikasjon på årsresultatet for 2026, herunder utviklingen innen næringsområdet og det videre kapitalbehovet.»

Øvrig vurdering:

Hemsedal kommune har i sin sak til politisk behandling lagt inn et ekstra punkt der de ber representantskapet i Hallingdal Renovasjon ISK vurdere å avvikle næringsavfallsdelen som opererer i et konkurranseutsatt marked.

Administrasjonen i Nesbyen kommune har ikke foreslått dette som et eget punkt, men deler bekymring omkring drift/inntekter på næringsavfallsdelen. Som eierkommune må man bidra gjennom representantskapet til å håndtere den økonomiske situasjonen og tilrettelegge for grep rundt drift som sikrer en forsvarlig og bærekraftig økonomi i selskapet. Per nå mener vi at vi ikke har tilstrekkelig dybdekunnskap til å anbefale avvikling av næringsavfallsdelen. Nesbyen kommune forutsetter at Hallingdal Renovasjon følger opp utviklingen i forhold til prognoser og at de kommer tilbake til eierkommunene med oppdatert informasjon etter deres gjennomgang i september-26.